

Dette værk er downloadet fra
Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek er en del af foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data. Det er et special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv, blandt andet omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Slægtsforskernes Bibliotek:
<http://bibliotek.dis-danmark.dk>

Foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data:
www.slaegtogdata.dk

Bemærk, at biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. Når det drejer sig om ældre værker, hvor ophavs-retten er udløbet, kan du frit downloade og anvende PDF-filen.

Når det drejer sig om værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun er til rent personlig, privat brug.

Architekt del A Kay hth

C A Reitzels Forlag

En Hæstentzen A. C. S. hth list

LERCHENBORG,
i Sjælland, forhen Östrup, opført 1742.

LERCHIENBORG,

i Sjælland, forhen Östrup, opført 1742.

Den anseelige Kallundborg Fjord dannes som bekendt af to Landtunger, Resenæs og Rønæs, som springe langt frem imod Vest og om hvis yderste Punter Belliet fylder sine urolige Bønde. Den nordlige — større og bredere — er nu skovløs, medens den mindre sydlige for det meste er bedækket med herlig Skov, der gaaer ligened til Havet fra begge Sider af Landtungen og hvor man om Sommeren ikke sjældent seer Bildtet i Træernes Skjgge ved Strandsbredden leiret saa roligt som paa andre Steder Hornøpaget. Ogsaa den nordlige Landtunge har i sin Tid været skovbevoret og Bildtets fredelige Hjem; men det er allerede længe siden og at Skovene der ere forsvundne og Bildtet fordrevet hertrages i det gamle Sagn som en Straf fordi Danmark paa dette Sted mistede en meget lovende Kronprinds, netop som han med Iver efterstræbte det flygtende Bildt: selv blev han Maalet for en ulykkelig Pils, og Danmark styrtedes ved hans Brøders Uduelighed i Borgerkrige, som først endte efter Aarhundreders Forløb. Det var den berømte Valdemar Seiers ældste og allerede til Konge udvalgte Søn af samme Navn, som her ved et ulykkeligt Tilfælde fandt en tidlig Grav i Aaret 1231, hvorom den gamle Bise i sit trohjertede Sprog siger:

Ad Rensnæs reed Kong Valdemar i Jagt.
Ad Rensnæs reed Kong Valdemar i Jagt,
Alt bede de Dyr var i hans Agt; *Alt! Alt! Alt!*
Alt bede de Dyr var i hans Agt.

Det Jagtfolk ham fulgte og Svende fem,
Det Jagtfolk ham fulgte og Svende fem,
Saa de Hørn og Hunde havde de med dem; *Alt! Alt! Alt!*
Saa de Hørn og Hunde havde de med dem.

Fra Dyrebøves Lykting til Bunesjer,
Fra Dyrebøves Lykting til Bunesjer,
Den første Sæt*) gik Stoven overtver; *Alt! Alt! Alt!*
Den første Sæt gik Stoven overtver.

Fra Griben de klapped' og gjenned' til,
Fra Griben de klapped' og gjenned' til,
Saa de Hørn og Hare kom i det Spil; *Alt! Alt! Alt!*
Saa de Hørn og Hare kom i det Spil.

Men der de kom til Ryldere Hoi,
Men der de kom til Ryldere Hoi,
For reiste en Hind saa meget snøj**); *Alt! Alt! Alt!*
For reiste en Hind saa meget snøj.

Staalbuen spændte Fjild, lagde paa sin Køl***)
Staalbuen spændte Fjild, lagde paa sin Køl,
Han meente den Hind skulde blive hans Maal; *Alt! Alt! Alt!*
Han meente den Hind skulde blive hans Maal.

Frem sprang Hinden for Kongens Been,
Frem sprang Hinden for Kongens Been,
Efter kom Rollen, gjorde Kongen Meen; *Alt! Alt! Alt!*
Efter kom Rollen, gjorde Kongen Meen.

*) »Sæt« kaldes endnu de enkelte Dele af Stoven, som hder for, sig klapped igjennem af Drivervne.

***) »Snøj«, s: glat, peen, pynkelig.

****) Pils til en Armborst, tydt: »Bolgen.«

LERCHENBORG,

i Sjælland, forhen Östrup, opført 1742.

Gaard bag Børjen, — for 913,400 Rbl. eller 1,461,200 Rbd; denne Bevilling blev dog ikke benyttet af Geheimeraadens Søn og Arving, Christian Cornelius Lerche, som siden 1793 havde havt Bestyrelsen af Eiendommen. Ved Omfkrivningen 1813 formindskedes den fastsatte Capital meget betydeligt, nemlig til 884,000 Rbd. Solv, og ved Bevilling af 14 Febr. 1818 oprettede Stamhusbesidderen nu af en Deel af Godset, som ækvivalerede denne Capital, det nuværende Grevskab Lerchenborg, hvortil saaledes hentagdes de to Godser Lerchenborg og Munsøgaard med ialt 2,965 Td. Hartkorn, samt en Fideicommisscapital af 50,500 Rbd. Solv istedetfor Palladsset i Kjøbenhavn. Der overgik altsaa fra Stamhusmasfen til Besidderens Privateiendom Godserne Birkenegaard, Daurup, Åstrup og Besterbygaard med 296 Td. Hartkorn privil. Hovedgaardestart, 849½ Td. Hartk. Vøndergodts og 258½ Hartkorn matr. Tiender eller ialt 1404 Td. Hartk. Christian Cornelius Greve Lerche besidder endnu Grevskabet samt desuden Birkenegaard og Åstrup; han er Commandør af Dannebrog og Dannebrogsmænd, bestyrer alt i mange Aar selv sine Godser og har oprettet et berømt Schæferi af sine Faar af spauk Race; ved den omhyggeligere Bestyrelse, der nu anvendes, udbringes Grevskabets Indtægt til en langt betydeligere Sum end tidligere det hele Stamhuset, som man vil see af høstaaende mig tilkomne Angivelse af Grevskabets nuværende Bestand og Jordegodsets Indtægter. Grevskabet Lerchenborg udgjør nemlig nu:

1) Jordegods Ager og Eng Hartkorn, privilegeret	192 Td. =	St. 2 Fdk. 13 Alb.
Uprivilegeret	2246 — 2 — = — 2 —	
Stovskylde Hartkorn, privilegeret	3 — 5 — 3 — 1 —	
Uprivilegeret	6 — 7 — = — 1 —	
Mølleskylde	44 — = — 2 — 2 —	
Matriculeret Konge- og Kirketiende	472 — = — = — = —	

Ialt 2965 Td. = St. 1 Fdk. 13 Alb. Hartk.

der dog efter den ny Matricul forandres til:

Ager og Eng, privilegeret	296 Td. 5 St. 1 Fdk. = Alb.
Uprivilegeret	1770 — 4 — 2 — 2 —
Stovskylde, privilegeret	2 — 2 — = — = —
Uprivilegeret	18 — 5 — = — 1 —
Mølleskylde	43 — 1 — = — 2½ —

Ialt 2131 Td. 2 St. = Fdk. 2½ Alb. Hartk.

- 2) Tiender: Narby, Udby, Loumerup, Biersted og Munsø Kirker med biskes Konge- og Kirketiender, Rorby og Svallerup Kirker med biskes Kirketiender og Sidstnævntes halve Kongetiende, samt 163 Td. = St. = Fdk. 1 Alb. af Bregninge Sogns Kongetiende, hvilke Tiender ere overlade Inderne mod et aarligt Bederlag af

Byg
Td. St. Fdk.
2141 4 3

Vøndergodset, der er høverifrit
mod en aarlig Afgift af

	Rug Td. St. Fdk.	Byg Td. St. Fdk.	Græs Td. St.	
14 = =	891 = =	14 =		2552 Rbd. 76 ff.
giver i aarlig Jorde- bogsindtægt . . .	256 5 3	1678 4 3	651 3	8756 — 4 —
Summa	270 5 3	4711 = 3	665 3	11,308 Rbd. 5 Mf. S.

foruden 5,156 Arbejdsdage.

- 3) Hoved- og Sædegaardene, der alle dyrkes og drives af Lehnbesidderen, ere:
Lerchenborg med et Areal af 1054 Td. Land god Jord.
Hebevigslyst . . . . . 508 — — god Jord.
Mineslund Schæferigaard . . . . . 416 — — god Jord.
Munsøgaard . . . . . 540 — — middel Jord.
Sveballehavn . . . . . 452 — — letagtig Jord.

Ialt 2,970 Tønder Land.

Besætningen paa disse Gaarde, saavel som paa Besidderens øvrige Eiendomme, bestaaer af circa 9000 Gaarekreature af spansk Race.

- 4) Stovarealer — deri indbefattet 424 Td. Land i Dyrehaven paa Pynten af Mønæs, — indtager et Fladerum af 1516 Tønder Land.
5) Sildefakteri. Udenfor Besterkøven og Dyrehaven har Besidderen for nogle Aar siden anlagt et Sildefakteri samt derved befestet et Havneanlæg for mindre Fartøier, i hvilket dog ogsaa større Skibe have søgt og fundet Beskyttelse mod Storm og Uveir.
6) Møller og Kroer. Godset tæller 1 Veirmølle og 3 Vandmøller, som tildeels erholde Tilløb fra den for sin Hsøne Omegn bekjendte Skaritsø, og tvende Krosleder, 1 Teglbærk, 1 Kalkbrænderi og 1 Pottemagari.

